

W. 36.

Meinertshausen Halle.

7

DISQVISITIO PRIOR
DE
VSV AC PRAESTANTIA
REFORMATIONIS FRANCOFORDIENSIS
IN IVRE GERMANICO
QVA
PRAENOBILISSIMI AC DOCTISSIMI
IO. WOLFGANG. TEXTORIS
FRANCOFORDIENSIS
DISPUTATIONEM INAVGVRALEM
DE
IVRATA SPECIFICATIONE
LOCO INVENTARII EXHIBITA
D. XI. AVG. c1513cclxxxx.
INSTITVENDAM
INDICIT
CAROL. FRID. WALCHIVS, D.
ORD. IVRISCONSULTORVM EXDECANVS.

IENAE
LITTERIS GOEPFERDTIANIS.

DISQUISITIO PRIOR

DE

VSA AC PRAESTANTIA
INFORMATIONIS FRANGOPOLITANIS
IN IVRE GERMANICO

TRAFONISSIMI AC DOCTISSIMI

IO. WOLFGANG. TEXTORIS

FRANGOPOLITANIS

DISQUISITIONEM INVENIENS

DE

IVRATA SPECIFICATIONE

LOCO INVENTARI EXHIBITA

D. M. A. V. G. C. I. S. P. O. L. I. T. A. N. I. S.

INSTITUTUM

INDICIT

CAROL. FRID. WALCHIVS. D.

ORD. IVRISCONSULTORVM EXCELSIVS

LENAE

LITTEAE GÖRRENDIAE

ETSI extra omnem dubitationem positum sit, FRANCOFORDIENSES in legibus suis, quas sub nomine reformationis initio seculi superioris promulgarunt, in eo a multis aliis legumlatoribus Germanicis sese distinxisse, quod in qualibet fere pagella sese referant ad ius Romanum, in imperio in subsidium receptum atque ea tradant, quae ex isto sunt delibata ac hausta; nullo tamen modo patrias quoque consuetudines neglexerunt; sed earum quoque ita memores fuerunt, ut, si eas peruolunt, qui non penitus hospes est ac peregrinus, illius attentionem multa excitent capita, quae sola maiorum nostrorum instituta sapiant ac mores. Bene scimus, eo tempore, quo ius illud celeberrimum adparuit, ad summam auctoritatem Romanam descendisse neminemque fere inter iuriconsultos existisse, qui morum nostrorum haberet scientiam *a*). Qui eius ad perfectionem adhibebatur, IO. FICHARDYS, solum castra sequi videbatur eorum prudentum, qui ante eius aetatem apud Francofordienses Solonis partibus fungerentur *b*) quumque hi tanto ardore in iura peregrina flagrarent, ut ipso reformationis nomine, quo opus suum designarent, haud obscure significarent, quid iis de iuribus sentirent, quae genuina maiorum nostrorum traderent principia ac fere nihil in legibus suis praeciperent, quod non conueniret iuribus peregrinis, ipsorum de successore nihil aliud prope expectandum erat.

a) IO. HENR. CHRIST. DE SELCHOW
 elementis iuris Germanici, part. gener. cap.
 I. sect. II. §. 9. p. 14.

b) HENR. CHRIST. DE SENCKENDER-
 GIVS historia iuris statutar. Francofordiensis,
 in selectis iuris et historiarum, tom. VI,
 p. 586.

erat. Eo minus quoque Germanorum placita ipsis adridere poterant, quam in regione, qua Francofordia sita erat, speculum Suenicum aequae ac ius caesareum solum ex magna illa copia iurium patriorum innotescerent; horumque auctores quoque haud dubitarent praeceptis suis peregrina immiscere; nihilo tamen minus complectitur reformatio multa, quae cultori iuris patrii grata atque accepta sunt et iure ac merito inter vestigia eius sunt referenda.

Satis alioquin constat, antiquiora statuta plura iuris Germanici complecti praecepta; quam recentiora eiusque rei quoque ratio reddi potest. Quum primis temporibus eum potissimum in finem conscriberentur, ut eo sanctius religiosiusque seruari mores patrii; neque penitus per introductionem iuris Romani exstinguerentur, non facile quidquam in statutis antiquissimis SVBATENSIBVS, LVBEGENSIBVS, HAMBVRGENSIBVS, STADENSIBVS atque aliis reperimus, quod iura sapiant Quiritium; vbi vero sequente aetate eadem renouarentur iurisque doctoribus cura, illa reuivendi, demandaretur, plane nouo habitu adparuerunt, flosculis iuris Romani, quasi stellulis, distincta. Non potest itaque fieri; quin, quo antiquiora eiusmodi iura municipalia, tanto maius pretium ipsis statuatur ab iis, qui ad genuinam notionem patrii peruenerunt iuris; sed longe aliter comparata sunt Francofordiensium iura. Quum ea, quae condita sunt seculo decimo ac tertio d) haud multa complectuntur, quae memoratu sunt digna: neque ea, quae sequenti adparuerunt e) ac solum mercatoribus aequae ac opificibus normas praescripserunt, nobis utilia sunt nostramque attentionem excitant; ii vero, qui sequentia initio seculi quinti ac decimi collegerunt, iuri peregrino ita dediti fuerunt, ut

e) CHRIST. HENR. ECKHARDVS, *hermeneut. iuris*, lib. II. cap. I. §. 14. p. 682.

iuris et historiann, tom. I. p. 1. ac IO. PHIL. ORTHIVS in *den Zusätzen über die Reformation*, p. 325.

d) exhibet ea IO. PHIL. ORTHIVS in *der dritten Fortsetzung der Anmerkungen über die erregerte Reformation der Stadt Franckfurth*, p. 953.

f) adparuit haec ordinatio sub sequenti titulo: *Reformation der Stadt Franckenfort an meine, des heil. Röm. Reichs. camer. ad. 1509, et denuo vulgata est ab ORTHIO in den Zusätzen über die Reformation der Stadt Franckfurth* p. 328.

e) iuris publici haec facta sunt a HENR. CHRIST. L. B. de SENCKENBERG, *selectis*

fere nihil nisi id, quod ex isto sit haustum; exhibuerunt g) eorum-
 que solum successoribus suis h) hac in messe, tale reliquerunt spicilegium, ut,
 quum hi semel in conscribendo iure ad mores quoque patrios animum aduer-
 terent, qui non penitus sese in fugam coniecerant hocque modo opus suum
 conficerent, illud iure quoque locum sibi adrogare possit inter iura patria
 atque ea, quae quemlibet iuris Germanici cultorem consulere oporteat, si
 ad perfectam eius peruenire velit intelligentiam.

Si ante omnia oculos coniciamus eius ad dicendi genus: haud negare pos-
 sumus; iuriconsulto, qui patriis delectatur legibus, imprimis ea, antiquiora
 iura vtilia esse, ex quibus notitiam verborum legitimorum, iam obsoletorum,
 sibi adquirere potest, ac si quoque in his quidquam proferri animaduertit per
 proverbia, illa eius potissimum attentionem excitant, propterea quod tempus
 fuisse sciamus, quo maiores, quicquid legislatoribus placeret, proverbia,
 completerentur; haud multis tamen eorum contigit, ut legibus confirma-
 rentur atque illa, quibus hoc accidit, secundum meam sententiam relin-
 quis sine dubio antecedunt; si quoque PISTORIUS, HERTIUS atque EISEN-
 HARDVS, qui bene alioquin hac de parte iuris patrii sunt meriti, haud opus
 esse crediderint, ut quoque ipsas antiquiores leges indicarent, quibus vir-
 tus quorundam proverbiorum sit agnita. Longe aliter sentio ideoque eo
 nomine iam memorandam duco reformationem nostram, quod tria eiusmo-
 di proverbia eaque omnino notatu digna exhibeat. Primum locum adsigna-
 mus ei, quo iura coniugum, ex communiore bonorum promanantia, signifi-
 cabantur: *Leib an Leib: Guth an Guth*. Occurrit hoc in sequenti loco:
*weren dann dieselben Personen, jhrer Nahrung haben, so vnuermüglich, dass
 sie nichts namhafte zusammen bringen, noch einander versprechen und ver-
 machen könnten, die mögen olm Geding, Leib an Leib, Gut an Gut, so
 viel sie dessen haben, und zusammen bringen, mit einander heurathen h).*
 Quum imprimis paroenia haec in Franconia quondam usitata fuit i); neque
 minus praefertim ex collectione illa consuetudinum Hassiacarum, a SENC-

A 2

REN-

g) lucem adspexit reformatio haec
 opera Io. FICHARDI anno 1618.
 ac repetita ann. 1661.

h) part. III. tit. 1. §. 30.

i) Io. Nic. HERTII, lib. 1. de paroe-
 mis iudicis, part. 68.

KENBERGIO *h*) quondam in lucem edita, satis abunde liquet; illam quoque aliis in prouinciis, ditioni Francofordiensi finitimis, vsuuenisse, mirum profecto haud est, quid sit, quod eius quoque nostra in lege mentio sit facta; simili vero ratione Francofordiensibus haud ignotum fuit prouerbiuum, quod successionem denotat in capita: *manich mund, manich pfund; so viel mund; so viel pfund*; sed partim illud adhibent, quum de descendentium hereditate agunt: *welche all zugleich, so manig mundi, so manig Pfundt erben*; partim eo vtuntur, vbi monstrare volunt, quatenus a latere iuncti in capita succedere possint *m*). Deriuare videtur EISENHARDVS *n*) prouerbiuum hoc iure ex Romano; vbi verò hoc persuasum habuit: omnino fallitur. Licet iam dudum animaduertim, Germanos quoque eo adhuc tempore formasse prouerbia, quò iam ius Romanum esset introductum ideoque eos errare, qui, omni delectu ac discrimine remoto, ea iuris patrii praecepta complecti, sibi persuadere velit; nullo tamen modo horum incensum illud, de quo iam nobis est sermo, scribere debemus. Sese potissimum ea ad principia referebat, quae de iure repraesentationis maiores nostri adoptauerunt; inprimis autem tertium prouerbiuum attentionem meam penitus excitauit, quod sequentibus traditur verbis: *so sollen sie die Testamentserben, als die vor allen andern gesipten vnd Verwandten den Vorgang haben, in Kraft desselben Testaments, mit Mundt vnd Halbn, wie bey Vns herkommen ist, eingesetzt werden o*). Qui paullulum in iure nostro Germanico antiquiori versatus est, eum vsus *fessuae*, qui apud maiores obtinuit, fugere nequit. Mentio eius fit in lege SALICA *p*) ac RIVARIO-

RVM

h) selectis iuris et historiar. tom. III. p. 264. Eiusdem prouerbiij veram naturam explicant Io. GOTTL. HEINECCIUS, *elem. iuris Germanici*, tom. I. lib. I. tit. XII. et 278. p. 225. GOTTFR. MASCOVIVS, *prolus. de puerocemia laengst Leib laengst Gut in opusculis*, p. 369. et CAR. GOTTL. KNORRIVS in *den rechtlichen Anmerkungen*, p. 83.

l) part. V. tit. I. §. I.

m) part. V. tit. III. §. 6.

n) loc. memorat.

o) part. VI. tit. II. §. I.

p) part. XLIX. §. I. p. 91. edit. EC-CARDI.

q) tit. XXX. leg. I. ac tit. LXXI.

r) lib. VI. cap. 285. tom. I. capitular. reg. Francov. ed. BALVZII, p. 313.

rum q), capitularibus regum FRANCORUM r), formulis antiquioribus s) atque innumeris chartis t), quumque illa symbolum esset, quod in quacunque fere conventione, ut eo magis illa corroboraretur, adhibere veteres solent, illud mox solo in ligno: mox in virga; vel hasta: mox in ramo arboris: mox in stipulis; siue culmis confistebat. Io. MABILLONIVS v) chartas protulit, quibus frustula ligni alligata reperiebantur; neque minus ex tabulario Angeriacensi diploma produxit, quo haec legitur: *Ena de Mastacio dedit S. Ioanni et B. Reuerentio per quoddam lignum, quod huic pergameno coniunctum est; quidquid alla dii habet.* Virgas inprimis festucas illas extitisse, quibus maiores vterentur in traditione, imprimis exposuit HENR. SPELMANNVS x). Si iis, quae protulit, fidem habemus, praefertim virgis opus fuit, ubi res minores essent tradendae; hastis autem si fundi tradendi, qui essent maioris pretii. Neque unguis ramis arborum utebantur. CAROLVS MEICHELBECK y) chartam nobis exhibet, ubi loquendi formula occurrit: *abscisso proprie arboris ramo.* Aliam iurispublici fecit CAROLVS DV PRESNE z), qua Mathildis, comitissa, traditum fundum esse animadvertit *per festucam nodatam seu ramo arborum ac CHRIST. VLRIC. GRYPEN a)* ex

1) apud MARCVLFVM, libr. 1. cap. 15. et STEPH. BALVZII, p. 383. f. 99.
 2) apud AVD. MIRAELVM, tom. 1. diplom. Belgic. p. 141. et 370. FERDINAND VGHELLVM, Italia sacra, tom. 1. p. 852. 960. 994. tom. 111. p. 49. WAGVL. HVNDIVM metropoli Salisburgensi, tom. 1. p. 158. Io. FRID. SCHANNAT in dem. liter. collect. n. p. 43. LVD. ANT. MYRATORI, antiquit. Itali med. aevi tom. 11. diff. XVII. p. 248. Plura hac de re profert HENR. SPELMANNVS, glossario archaologico, p. 232. FRID. A SANDE comment. de effestuatione ejus operibus omnibus, quae Coloniae ann. 1606. edita sunt, adiecta: Io.

3) SCHILTERVS, prax. iuris Romani, ex. VIII. thes. v. tom. 1. p. 164. Io. GEORG. ECCARDVS, not. ad leg. Salsicam, tit. XLIX. p. 91. et ERN. IOACH. DE WESTPHALEN, praefat. tom. 1. maxian. ineditor. rer. Germanicarum, p. 91. f. 99.

4) de re diplomat. libr. v. et ad. Benedictinorum. tom. IV. in Fulrado, num. 19.

5) glossario archaologico, p. 233. f. 99.

6) histor. Frisingensi, tom. 1. p. 111.

7) gloss. ad script. med. et infim. latinatis, tom. 1. p. 426. ed. Benedictinorum.

8) in den deutschen Alterthümern zur Er.

codice picturato iuris provincialis (Saxonici figuram traditionis, per ramum arboris quondam susceptae exhibet, quae remanere belle illustrat. Mentionem dein facit HENR. SPELMANNVS b) chartarum, quibus loquendi formula occurrit: *actum coram testibus subter positis culmo subnixum; potestatem culmo subnixum* et mirum profecto est, quam diu morem hunc Germani retinuerint. IO. SCHILTERVS c) documenti particulam in lucem edidit, quae IO. de Werde, Landgrafius Alfatiae, ann. 1606. CLXXXVI. ait: *Ich hat dieselben Güter in unsere Hände und das Recht der Eigenschaft deselben guttlich uns ausgegeben mit einem Halmen; als das gewöhnlichen ist; neque minus legitimus in diplomate Bertholdi, comitis Hennebergiae, ann. 1600. CCXXXVIII. exarato d): auch eygen und frey wir yn dy haben als ander ir gut gefreyet und gelegen sint mit Vorbeschlung der halme atque alio, a IO. GEORG. HALTAVSIO e) adlegato und haben daruff theils vnfers Ziehens freye und lediglich abgetretten, und das auch mit mund, hand und halbm, als in diesem Land Sitzen, Herkommen und Gewonheit ist, verlossen, verziehen und entwert. Quum non dubium est, quin vsque ad haec tempora festuca vel minimum quibusdam Germaniae regionibus traderentur loco fundi, cuius possessionem quisquam acquirere vellet, litterati homines haud continent, ubi quaesitio in medium profertur, qua ratione eiusmodi festuca vsi sunt. Quum nonnulli credunt, unum contrahentem illam professisse alterius in finem hocce modo ferium ac deliberatum propositum, standi promissis, declarasse eumque in finem potissimum ad locum legis SALICAE f) prouocant, quum voculam in illa adhibitam id denotasse putant: alii ab iis discedunt ac potius vultum, manibus vtrunque pacifentem eiusmodi festucam firme tenuisse, vt eo magis robur pacti indicarent. Etsi istorum coniectura similitudinem quamdã vbi vbi consuevit, si consideramus, symbola haec, obseruante GRV-*

nterung des Saechsichen und Schwabischen Land und Lehrrechts, cap. I. p. 2.

b) loc. memorat.

c) glossario Germanico, p. 543.

d) apud CHRIST. SCHOETTGEN et GEORG. CHRIST. KREYSIG, in der Nachlese der

Historie von Obersachsen, part. II. p. 342.

e) glossario Germanico, p. 782.

f) tit. XLIX, p. 91. verbis: si festucam in laisam iactet. Legendus in primis est hoc de vocabulo IO. GEORG. ECCARDVS ad hunc locum.

FENIO g) *Werpitionum* nomine esse designata; posterior tamen opinio haud penitus est reiicienda atque imagine codicis illius Guelferbytani, cuius supra memini, ut illam nobis exhibet GRYPENIUS h), mirum in modum confirmatur. Si coniecturam adoptare licet Io. GEORG ECCARDI i) omnino notatu dignam: latino vocabulo festucae id denotabatur, quod nostra lingua sub *Halmen* intelligebatur. Deriuat illud a *festē*; simul autem maximum cognationis vinculum inter *halten*, *teneve quid*: seu *seruare* ac *halmen* supponit. Omnino ea probabilitate sese commendat atque auctoritate veterum glossatorum confirmatur k); ubi vero eam adoptamus, haud concedere possumus, stipulas omni tempore adhibitas esse, ubi mentio fieret *des Halmenen*. Quam festuca, tanquam genus, omnia illa symbola, supra memorata, sub se comprehenderet: merito idem statuendum est *von den Halmen* ac hoc si coniciamus, probe ante omnia perspicimus, falli eos, qui putant, solum actum hunc locum habuisse, ubi res quaedam immobilis esset tradenda ac tantum eius in locum iam symbolum hoc, *festucae* nomine notum, datum fuisse l); neque vero minus iam intelligimus rationem, cur postea hac ex consuetudine natum sit prouerbiū, quo denotabant perfectum actum eiusue confirmationem, si loquendi formula vterentur *mit Mund und Halm*. Deprehendimus illud in ordinatione HENNEBERGICA m), ubi haec legimus: *Zum dritten, alle verzig derer von Adel und anderer vnser Vnterthanen vermechnuß und vbergab so hin vnd wider in vnser Herrschafft zwischen Eheleuten vnd sonsten vnder Lebendigen beschehen, nicht wie von Alters her an den Zent und Stadt, sondern vnsern Landgericht mit Mund vnd halm vbergeben, von dem Landgericht bestetigt vnd folgens durch vnser Canzley,*

g) loc. memorat. Plura loca, quibus vocabula: *querpitio*, *querpitium*, *guerpire*, occurrunt, collegit WESTPHALEN, praef. tom. 11, monument. ineditor, p. 29.

i) loc. laud.

h) loc. excitat.

k) apud Io. SCHILTERVM, glossar. rethorico, p. 420.

l) in primis festucae usum obtinuisse in traditione rerum immobilium extra omnem

dubitationem positum est, et loquendi formula in monumentis literariis mediae aetatis in manu mea rem legitime resignavit et effestucavit haud ignota est. Occurrit in chartis apud du CHESNE *histor. Guinensi*, p. 497. 599.

m) *der Furstl. Graffschafft Henneberg Landesordnung part. 11, tit. X, cap. 1. §. III*

wie von alters her verbrieft werden. Colligunt quidem Io. SCHILTERVS n) aequae ac Io. GOTTL. HEINECCIUS o), omnino isto tempore stipularum usum in terris HENNEBERGICIS obtinuisse; sed id haud mihi persuadere possum. Merito recordari debemus, quamlibet festucam nomine *des Halmes* fuisse designatam. Nec statuere nobis licet, his verbis de quadam tantum traditione symbolica esse sermonem. Etsi legislator hoc loco vocabulis, quae attribuit, non semper notionem subiiciat, quae alioquin esset usitata hocque in primis videamus ex verbo *Vermaechtnis*, quam illud, ut constat, legatum, ideoque quid quam, quod ultima voluntate relictum, significat; sed hoc loco sermo solum est de actibus inter vivos; certum tamen est ac expeditum, eundem quoque sese extendere ad renunciationes nobilium. In his nulla cogitari poterat traditio eandemque ob causam me haud falli puto, ubi existimem, ordinatione HENNEBERGICA nihil aliud sub hac loquendi formula, ex ritu antiquiori supra exposito, orta requiri; quam quod partes consensum suum ad eiusmodi actum necessarium clare atque evidenter declarare debeant, antequam iudicio provinciali sit indicandus; Francofordienses autem non minus eadem proutur, ubi heredes testamento scriptos, non solum verbis; sed re ipsa in possessionem hereditatis mittendos esse volunt. Quum hisce proverbiis reuera ipsum veterem illum poetam Germanicum imitarentur, quo caedem vulpis describens, carmini suo plura quoque immisceret paroxysmas; neque minus memores essent pretii, quod illis semper statueretur; simili modo verba quaedam in eodem iure deprehendimus; quae hodie quidem sunt inueterata; quondam tamen imprimis in foro fuerunt usitata, ac cultori iuris Germanici omnino scitu sunt necessaria. Si quoque magna illarum haud est copia, propterea quod quilibet videt, auctorem caste ac pure loqui voluisse ideoque ab iis vocalibus sedulo se abstinuisse; nonnulla tamen eorum attentionem iurisconsulti excitant haeque merito quoque adulescunt, ubi scientiam vocabulorum Germanicorum forensium certo tantum modo augere potest p).

SED

n) loc. laud.

o) elem. iuris Germanici, lily, IX, tit. XII, §. 336. tom. 1. p. 610.

p) ut quibusdam tantum exemplis rem illustrem, dictiones *Anleit und Hindergang Sachen*, part. 1. tit. 1. §. 15. *Verkündten*,

part. 1. tit. 1. §. 24. *erobern*, part. II. tit. I. §. 8. *Ausgiff*, part. II. tit. III. §. 6. *Einsfutz* part. III. tit. III. §. 11. *Wahltraef*, part. II. tit. VIII. §. 1. *Wand*, part. XI. tit. X. §. 1. *Hauptfisch*, part. II. tit. II. tit. IX. §. 6. omnino attentione quadam sunt dignae.

Sed ad rem ipsam progredior. Duplex est genus eorum capitum reformationis Francofordiensis, quae vtilia sunt Germanici iuris studioso. Quum primam in classem omnia ea scribenda puto, quibus praeceptum quoddam iuris Germanici adprobatur, haud erramus, vbi iterum illa caute distinguenda esse censeamus, prouti vel solum doctrinam quamdam iuris patrii tradunt eamque confirmant; vel eandem, quidem haud proferunt; verumtamen ita comparata sunt, vt auctor, quum ea formauit, aliud quasi agendo, praeceptum quoddam iuris patrii in memoriam reuocauit et, si quoque illud leuiter solum tetigit, illud reuera per id renouauit. Si primum ea ad capita peruenimus, quae prioris sunt classis: plane rudem ac hospitem in iure Germanico esse oportet, cui non statim in oculos caderent. Etsi Francofordienses quibusdam locis, vt adhuc monstrabo, non, nisi ea adprobare videantur, quae institutis Romanorum essent consentanea: emancipationem tamen per institutionem separatae oeconomiae, licet praeceptis Romanorum prorsus repugnet atque solum a maioribus nostris introducta sit, omnino confirmant q) in reformatione sua quinque multa de eo cauent, quae notatu sunt digna, suoque exemplo clare docent, GOTTFR. BARTHIVM r), iurisconsultum alioquin eximium, haud multas in iure patrio fecisse progressiones, quum emancipationem hanc Saxoniam vocare haud dubitauit. Quum nimium diuagarer, si ipsam sanctionem hanc Francofordiensem percurrere vellem: ablego lectores ad eius interpretem, CHRIST. THOMASIVM s), ac cum illa coniungo omnia, quae in reformatione de communione honorum inter coniuges ac in primis de bonis, ab ipsis in matrimonio adquisitis; neque minus de distinctione nuptiarum in die verdingten vnd vnuerdigten Heurathen ordinarunt t). Quum ea ita sunt comparata, vt sola maiorum nostrorum principia contineant: multum profecto litte-

B 2

q) part. II, tit. I, §. IX,

r) diff. de emancipatione Saxonica, diff. iuridic. p. 813.

s) diff. de quasi emancipatione Germanorum occasione reformat. Francof. part. II, tit. I, §. 9. Defendit eam auspiciis THOMASII

celeberrimus ZACH. CONRAD. AB VFFENBACH, Francofurtensis, Halae, MDCCCLIII, ac postea translata est in tom. II. dissertat. academicarum, p. 922.

t) part. II, tit. III, §. 12. et part. III, tit. v, §. I. sqq.

ratissimis illis viris debemus, qui illa iam docte illustrarunt v); iis autem addo tandem ea, quae scita sunt de vnione prolium x). Non quidem negandum est, in legibus hoc de pacto successorio plura inueniri, quae adoptata sunt ex iuribus peregrinis et potissimum ab antiquioribus iuriscou- sultis plura de ea tradi, quae ex iisdem hauserint et ad vnionem adplicarint, si quoque haud semper id factum sit apte ac conuenienter: extra omnem tamen dubitationem est positum, ipsam hanc conuentionem institutum pa- trium esse ac Francofordiense, quum illud adprobarunt, profecto satis eu- identer demonstrasse, omnino quoque patrios mores ipsis placere y). Tan- dem merito his iungo, quae de vitis equorum et de modo proceden- di, vbi de iis litigium oritur z), nostram attentionem excitant, quumque hac in re Francofordienses solum praecepta Germanica sequuntur, ista in eam dem classem scribere debemus. Memoratu vel minimum dignum est, quod iam BAIVVARI vitia cardinalia equorum adcurate definire studuerint, quorum causa euictio a venditore est praestanda a) *Venditionis autem, haec forma seruetur, vt seu res, seu mancipium vel quodlibet genus animalium venditur nemo propterea firmitatem venditionis irumpat, quod dicat se vili pretio vendidisse; sed postquam factum est negotium non sit mutatum. Nisi forte vitium inuenierit; quod ille vendito, celauit, hoc est in mancipio aut in ca- ballo aut in qualicunq; peculio, id est aut coecum, aut herniosum aut ca- ducum, aut leprosum. Nihil quidem hac de re sancitum est in iuribus illis celeberrimis, nimirum SAXONICO aequae ac SVEVICO; extra tamen omnem dubitationem positum est, consuetudinem illam, cuius meminerint BAIVVARI, alibi quoque viguisse; neque postea eandem esse abrogatam; sed*

v) NIC. CHRIST. LYNCKER de aduessa coniugali Francofurtensi, in HENR. CHRIST. SENCKENBERGII *select. iuris et historiar.* tom. 1. p. 421. GVIL. KLOTZIUS, de usufructu coniugum statuario cum pri- uis Francofurtensi, Giesae, 1608. PHIL. GVIL. PERBECHER de iure mulie- ris Francof. secundum statuta patria, Alto f. 1608. ad IO. CHRIST. KOCHIVS de quaest. an post hereditatem cum beneficio le-

gis et inuentarii aditam quoad debitum so- cialium ex solutionem iure Francofurtensi he- reditatis renunciationi adhuc locus est; nec ne? Giesae, 1662.

x) part. III. tit. X.
y) IO. AD. BEYER de vnione prolium Francof. 1665. ea, quae in reformatione Francofurtensi hac de re sunt sancita, in- primis curate exponit.

z) part. II. tit. IX. §. 5.

a) tit. XV. cop. IX. §. 1.

sed sancte potius religioſeque, conſeruatam. Eſt illud WEICHBILDVM
MAGDEBURGICVM, quod inter iura numerari ſolet Saxonica, atque ab eo
omnino differt, de quo poſſimum bene eſt meritus ill. LAVHNIVS, longè
poſt ſpeculum adparuerit *b*); neque vilo modo cum illa aetate et compara-
das, in illo tamen ſere eadem praecepta de vitiiſ equorum deprehenduntur
quae quondam BAIIVARI adprobarent, vbi haec tradunt *c*): *verkauft
ein Mann ein Pferd einem andern binnen Weichbild, da er Gewehſchaft an-
gelobet, ſo ſoll er ihm geloben, daß es nicht ſtetig ſey, noch ſtarblind noch
unrechter Ankunſt, noch hartſchlegig.* Simili ratione pluribus imperii ciui-
tatibus eiſusmodi ſanciones iuriſpublici ſunt factae. Cui paullulum vn-
quam familiaritas exiſtitit cum iuribus LVBECEſIVM, iſ profecto in
memorian reuocabit ea, quae ab ipſiſ ſcita ſunt de equiſ, vbi haec in
ipſorum ſtatutiſ legimus *d*) *an verkauften Pferden darf der Verkäufer nichts
mehr gewehren, als dreyerley, nemlichen, daß es nicht anbrüſtig, ſtetich,
noch ſchnaebiſch ſey.* Cum ipſiſ coniungo reformationem NORICAM *e*).
Actionem redhibitoriam, equo vendito tum demum locum habere permit-
tunt, *wenn die Pferde rützig, reudig und haarſchlechtig*; verum enim vero
Francofordienſeſ emtori magiſ adhuc ſanere videntur, eſtſi alioquin inter
vtramque reformationem cognationiſ quoddam vinculum addeſſe videatur,
vbi haec inſerunt: *die vier Waendel ſeind aber — — wenn das Pferd geſtohlen
oder geraubt, es were demzu Zeiten einer redlichen offenen Vhede, wenn
es hartſchlechtig oder ſchlebauchig, wenn es ſtetich vnd wenn es hauptſiech, als
moenig oder rotzig iſt f*)

Ego

b) breuitatiſ cauſſa lectoreſ ablego ad ea,
quae de diſcrimine iuter weichbildum
MAGDEBURGENſE antiquum et nouum
expoſui in dem *Grundriſſ der Geſchichte
der in Deutschland geltenden Rechte,*
part. II. libr. II. p. 387.

c) art. 97.

d) part. III. tit. 17. art. 17. DAV. ME-
VIVS adhuc loc.

e) part. II. tit. XII.

f) Io. SCHLTERVS ex. XXXIV. §. 15.
ſenatuſconſulti Francofurtentiſ recentio-
tiſ meminit, quod de vitiiſ equorum
conditum eſt; ei autem iungas Io.
GOTT-HEINECCIUM *elem. iuriſ Germ.*
libr. II. tit. XIV. et 398. tom. I. p. 659. et
Io. FRID. IVNIUM diſſ. *de vitiiſ pecorum
venotium*, quam hac in academia praefide
CHRIST. GOTTL. BYDER ann. MDCCXCI.
defendit.

Ego vero iam filium abrumpo. Ea, quae adhuc dicenda sunt, pro-
pediem exponere volo et me potius ad negotium illud me conuerto, quod
mihi occasionem suppeditavit, mihi omnino acceptam, paullo curatius lu-
strandi iura FRANCOFURTENSIVM, quum pro muneris ratione sollemnis, il-
le actus a me publice est indicandus, quo

PRAENOBILISSIMVS AC DOCTISSIMVS

IURIVM CANDIDATVS

I O. W O L F G A N G T E X T O R

FRANCOFORDIENSIS,

viam sibi parabit ad summos in iure honores, ipsi iam ab illustri iurisecon-
fultorum ordine decretos. Quum ab ineunte aetate litteris sese consecra-
uit rectamque studiorum iniiit rationem, postquam nostrum in mularum
domicilium erat delatus, vti liquet ex ipsius verbis, quibus nobis more re-
cepto temporis adhuc ab ipso in disciplinis legitimis consumiti reddidit rationem;

*Ego IOANNES WOLFGANGVS TEXTOR Moeno — Francofurten-
sis, natum me esse profiteor, die XXIX Ianuarii anni MDCCCLXVII.
Patre, IOANNE IVSTO, in staurbe splendidissimi ac amplissimi senatus
Scabino, matre vero MARIA MARGARETHA, REINHARDI EVSTACHII
MOELLERI bibliopolae quondam clarissimi, unica relicta filia, quos pa-
rentes optimos per Dei gratiam adhuc in vivis colo. Ante omnia non
possum, quin gratissima mente illorum studium atque curam in me edu-
cando aequae ac erudiendo publice testificer, qua praecipue est factum,
vt principis religionis nostrae sim inbutus.*

Auo

Auo vero IOANNE WOLFGANGO splendidissimi ac amplissimi Senatus quondam Praetore, Abavo autem HENRICO CHRISTOPHORO quondam Collegii Electoralis Palatini Regiminis Supremi Consiliario, et Atavo IOANNE WOLFGANGO ejusdem Senatus quondam Syndico primario, quorum cineres maiorum meorum usque ad extremum vitae habitum mihi erant sancti. Frequentavi Francofurti maximo cum usu Gymnasium, quod eius Rectore PVRMANNO floret ejusque lectiones ut et illas Conrectoris RAMBACHII et Prorectoris SCHERBII, SCHILLERI, Beati ZINCKII, POPPI, et ROEMERI audivi. Prima fundamenta literarum postquam essent posita, consiliumque in rem jurisprudentiae studio tempus meum consumendi, Pater optimus, priusque Academiam petebam exteram, principiis iuris civilis, pandectarum, ut et iuris criminalis me instruendi benevole curam suscepit. Academiam deinde adii Ienensem, neque aduenam mense Aprilis MDCCCLXXXVII vir magnificus atque perillustis ECKARDT, fascis academicos tunc temporis tenens, numero civium academicorum adscripsit. Quod ad ipsam vitae meae academicae pertinet rationem, in Philosophicis, nempe in Logica, Metaphysica, Theologia naturali et Anthropologia philosophica, Iure Naturae sociale ac gentium, ut et in Theoria generationes in regno animali et vegetabili, Eleutheriologia, et in doctrina de aenis illustr. VLRIICH, in mathematicis, excell. VOIGT, in historicis, in historia tam uniuersali quam literaria ill. EICHHORN, in historia imperii Rom. Germanici ut et in historia statuum Europae ill. HEINRICH, in re diplomatica et in antiquitatibus Germanicis ill. MÜLLER in aethetica et praelectione super Oberonem Wielandi excell. REINHOLD, in introductione historiae uniuersalis ill. SCHILLER gauisus sum praeceptoribus. Anthropologiam medicam in scholis ill. LOBERI audini. Quo facto scholas iuridicas adii, et ill. REICHARDT institutiones iur. civilis una cum pandectis me docuit. Perill. ECKARDT, fautor meus maximus, digesta, iuris criminalis principia

pia, processum civilem atque artem relatoriam me docuit. Perill.
WALCHIVS, praeses, fautor et patronus meus optimus, quin alter pater,
meusque hospes, in iuris historia, iure germanico atque arte ex
actis referendi praeceptor mihi fuit, cuius praelectionibus maxima
cum utilitate adfui, neque minus eius quoque Disputatorium per lon-
gum temporis spatium frequentavi. Ill. SCHNAVBERT, me ius
canonicum, publicum germanicum, feudale, processum imp. tribu-
nalium et ius priuatum principum Germaniae, docuit. Hos omnes ha-
bui doctores, fautores, patronos, omni pietatis studio venerandos,
quibus me adeo obstrictum agnosco, ut debitum unquam exsolui posse
desperem. Eo libentius igitur datam amplector occasionem, publicum
hic testimonium obstrictissimi, dum viuam, animi deponendi.

precibus eius collegium nostrum haud ita pridem satisfecit et ad vtrumque
 ipsum admisit examen. Omnino in illis singularem in iure proficiendi cupidita-
 tem, atque egregias, quas in eo fecit, progressiones satis superque monstrauit, ideo-
 que etiam illum illustris ordo censuit dignitate doctoris dignum. Eius ut parti-
 cipem se faciat, crastino die disputationem suam inauguralem de *iurata spe-*
ificatione loco inuentarii exhibita, me comite, contra argumenta aduer-
riorum defendet; ego vero meo meique collegii nomine MAGNIFICVM ACA-
DEMIAE PRORECTOREM, ILLUSTRISSIMOS S. R. I. COMITES, PATRES ACA-
DEMIAE CONSCRIPTOS, HOSPITES OMNIUM ORDINVM HONORATISSIMOS,
GENEROSISSIMOSQVE AC NOBILISSIMOS COMMILITONES OTO ac rogo,
ut actum hunc praesentia sua benigne condecorare velint. P. P. d. x.
 AVG. MDCCCLXXX.

Kd 1544

(X2258474) ✓

Kd 1544

120

B.I.G.

Farbkarte #13

7

DISQVISITIO PRIOR
DE
VSV AC PRAESTANTIA
REFORMATIONIS FRANCOFORDIENSIS
IN IVRE GERMANICO
QVA
PRAENOBILISSIMI AC DOCTISSIMI
IO. WOLFGANG. TEXTORIS
FRANCOFORDIENSIS
DISPVATIONEM INAVGVRALEM
DE
IVRATA SPECIFICATIONE
LOCO INVENTARII EXHIBITA
D. XI. AVG. c1515cclxxxx.
INSTITVENDAM
INDICIT
CAROL. FRID. WALCHIVS, D.
ORD. IVRISCONSVLTORVM EXDECANVS.

IENAE
LITTERIS GOEPPERDTIANIS.

